

Briselē, 2021. gada 28. maijā
(OR. en)

9048/21

LIMITE

COMPET 387
MI 379
JAI 586
TELECOM 221
CT 71
PI 40
AUDIO 57
CONSOM 124
CODEC 746

Starpiestāžu lieta:
2020/0361(COD)

PIEZĪME

Sūtītājs:	prezidentvalsts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Iepriekšējais dok. Nr.:	8150/21
Temats:	Cīņa pret nelikumīgu saturu tiešsaistē saistībā ar priekšlikumu par digitālo pakalpojumu tiesību aktu – politikas debātes

I. Pamatinformācija un pašreizējā situācija

Komisija 2020. gada 15. decembrī iesniedza Digitālo pakalpojumu tiesību akta priekšlikumu kopumu, kas ietver priekšlikumu Regulai par digitālo pakalpojumu vienoto tirgu (Digitālo pakalpojumu tiesību akts ¹ – DPTA) un priekšlikumu Regulai par konkurētspējīgiem un godīgiem tirgiem digitālajā nozarē (Digitālo tirgu tiesību akts ² – DTTA).

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/lv/TXT/?qid=1608117147218&uri=COM%3A2020%3A825%3AFIN>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/lv/TXT/?qid=1608116887159&uri=COM%3A2020%3A842%3AFIN>

DPTA priekšlikuma pirmais lasījums nesēn ir pabeigts Konkurētspējas un izaugsmes jautājumu darba grupā, kas priekšlikumu izskata kopš 2020. gada decembra. Vairumam delegāciju vēl ir izpētes atrunas par šo tekstu. 2021. gada 27. maijā Konkurētspējas padomei tika iesniegts progressa ziņojums, un pēc tam, kad būs izskatīta dalībvalstu komentāru pirmā kārtā, prezidentvalsts ir paredzējusi jūnijā nākt klajā ar teksta pirmo pārstrādāto redakciju.

DPTA priekšlikumā ir ietverti noteikumi, kas ir ļoti svarīgi tiesiskuma jomai. Tajā ir izvirzīts jautājums par pareizo līdzsvaru starp nelikumīga satura izņemšanu un Eiropas Savienības Pamattiesību hartā un Eiropas Cilvēktiesību konvencijā nostiprināto pamattiesību, jo īpaši vārda brīvības, aizsardzību. Minētajā priekšlikumā ir iekļauti arī procesuālie noteikumi par nelikumīga satura³ tiešsaistē izņemšanu un aizsardzības pasākumi lietotājiem, kuru saturu starpniecības pakalpojumu sniedzēji ir kļūdaini dzēsuši. Priekšlikuma mērķis attiecīgi ir veicināt izmaiņas sistēmā, kas paredzēta par nelikumīgu uzskatīta satura atklāšanai un izņemšanai, nosakot pakalpojumu sniedzējiem uzticamības pārbaudes pienākumus, lai nodrošinātu, ka tiek ieviestas efektīvas procedūras cīņai pret nelikumīgu saturu, kā arī lai novērstu sistēmiskus riskus, kas saistīti ar ļoti lielām platformām.

Vēl viens svarīgs priekšlikuma aspekts attiecas uz ciešāku sadarbību ar kompetentajām valsts iestādēm un starp tām, savukārt citi aspekti, kas var būt svarīgi tiesiskuma jomā, ietver teritorialitāti, jurisdikciju un pārrobežu ietekmi un attiecības un mijiedarbību starp DPTA un citiem esošajiem instrumentiem (piemēram, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/784 (2021. gada 29. aprīlis) par vēršanos pret teroristiska satura izplatīšanu tiešsaistē un e-pierādījumu instrumentu projekti, kā arī Direktīvu 2011/93/ES (2011. gada 13. decembris) par seksuālas vardarbības pret bērniem, bērnu seksuālas izmantošanas un bērnu pornogrāfijas apkarošanu).

Šajā sakarā Padomes prezidentvalsts Portugāle nolēma jautājumu par DPTA priekšlikumu iekļaut 2021. gada 11. martā notikušās tieslietu ministru neformālās videokonferences darba kārtībā. Šajā sakarā vairākas dalībvalstis uzskatīja, ka ir cieši jāsadarbjas ar konkurētspējas jomas struktūrām, lai noteikumi, kas attiecas uz tiesiskumu, sarunās tiktu pienācīgi risināti. Prezidentvalsts secināja, ka ir būtiski, lai par tieslietām un iekšlietām atbildīgais Padomes sastāvs turpinātu sekot notiekošajām debatēm.

3 ["nelikumīgs saturs" ir informācija, kura pati par sevi vai attiecībā uz darbību, ieskaitot produktu pārdošanu vai pakalpojumu sniegšanu, neatbilst Savienības vai dalībvalsts tiesību aktiem neatkarīgi no attiecīgā tiesību akta konkrētā priekšmeta vai būtības" \(2. panta g\) punkts\).](#)

Neformālajā CATS sanāksmē 2021. gada 10. maijā prezidentvalsts vēlreiz uzsvēra, ka DPTA priekšlikums ir ļoti svarīgs tieslietu un iekšlietu jomā. Sekoja auglīga diskusija par aktuāliem jautājumiem saistībā ar rīkojumiem vērsties pret nelikumīgu saturu un rīkojumiem sniegt informāciju (priekšlikuma 8. un 9. pants) un ziņošanu saistībā ar aizdomām par noziedzīgu nodarījumu (priekšlikuma 21. pants). Delegācijas uzskatīja, ka var būt lietderīgi precizēt vismaz 8. un 9. pantā iekļautos noteikumus, un tās uzsvēra, ka ir jānodrošina, lai ierosinātās regulas formulējums būtu skaidrs visām ieinteresētajām personām attiecībā uz to, kā šī regula ietekmēs krimināltiesības. Šajā jautājumā Komisija norādīja, ka ierosinātā regula pēc būtības ir kā *lex generalis* un ka tajā paredzētie rīkojumu nosacījumi un prasības neskar citus Savienības tiesību aktus, tostarp krimināltiesību jomā, kuri paredz līdzīgas sistēmas rīcībai pret konkrētiem nelikumīga satura veidiem vai informācijas sniegšanai konkrētās nozarēs (1. panta 5. punkts, 8. panta 4. punkts un 9. panta 4. punkts). Turklāt daudzas delegācijas kritizēja 21. panta formulējumu un norādīja, ka regulas projektā nav definēts jēdziens "smagi noziedzīgi nodarījumi, kas saistīti ar draudiem personu dzīvībai vai drošībai", un tas varētu radīt juridisku nenoteiktību.

Pašreizējais stāvoklis attiecībā uz šiem jautājumiem ir izklāstīts turpmāk tekstā.

II. Rīkojumi vērsties pret nelikumīgu saturu un rīkojumi sniegt informāciju (8. un 9. pants)

Šo noteikumu mērķis ir izveidot konkrētus minimālos elementus, kas ir jāiekļauj pārrobežu rīkojumos (noteikumi attieksies arī uz valsts rīkojumiem) vērsties pret nelikumīgu saturu vai sagatavot informāciju. Šādus rīkojumus kompetentā dalībvalsts iestāde var tieši adresēt pakalpojumu sniedzējam citā dalībvalstī. DPTA priekšlikuma mērķis ir arī noteikt pakalpojumu sniedzējiem pienākumu informēt izdevējiestādi par veiktajiem pasākumiem. DPTA priekšlikums neparedz juridisko pamatu ne rīkojuma izdošanai, ne tā izpildes nodrošināšanai. Tāpēc rīkojuma izdošanas vai izpildes pamatā var būt Savienības *lex specialis* vai valsts tiesību akti. DPTA priekšlikumā ir ietverti saskaņoti noteikumi par to, kā izpilda starpniecības pakalpojumu sniedzēja pienākumu sniegt atgriezenisko informāciju par rīkojumu.

Ir uzdoti jautājumi par to, vai saistībā ar šo prasību sniegt atgriezenisko informāciju būtu jānosaka iesniegšanas termiņš, ņemot vērā to, ka termiņi konkrēta nelikumīga satura izņemšanai vai konkrēta informācijas elementa sagatavošanai tiktu pakļauti pamatā esošajiem valsts un Savienības tiesību aktiem, uz kuru pamata attiecīgie rīkojumi tiek izdoti (tie var ievērojami atšķirties atkarībā no satura vai tiesību akta veida).

Tika apspriests arī tas, vai būtu lietderīgi noteikt, ka pakalpojumu sniedzējiem šādi rīkojumi ir obligāti jāpilda. Tomēr ir arī norādīts, ka šāda veida rīkojumi jau var būt saistoši ar *lex specialis* tiesību aktiem vai valsts tiesību aktiem un ka DPTA var nebūt pareizais instruments šādiem pilnvarojošiem noteikumiem, ņemot vērā tā horizontālo raksturu. Dažus uzdotos jautājumus var atrisināt, DPTA priekšlikumā skaidrāk formulējot īstenošanas noteikumus un apsvērumus.

Konkrēti, šaubas par 8. panta 4. punktā un 9. panta 4. punktā paredzētās "neskarot" klauzulas konkrēto ietekmi uz valsts kriminālprocesa tiesību aktiem saskaņā ar Savienības tiesību aktiem liecina par to, ka jaunas rīkojumu sistēmas formulējumu varētu vēl vairāk precizēt, lai nodrošinātu, ka attiecībā uz vēršanos pret nelikumīgu saturu netiek skarti esošie ES instrumenti tiesu iestāžu sadarbības jomā.

Dažas delegācijas ir arī uzstājušas uz vajadzību precizēt, ka 9. pants nebūtu jāpiemēro sniegšanas un saglabāšanas rīkojumiem, kā ierosināts projektā Regulai par Eiropas elektronisko pierādījumu sniegšanas un saglabāšanas rīkojumiem elektronisko pierādījumu gūšanai krimināllietās. Lai gan DPTA priekšlikuma 1. panta 5. punktā ir skaidri noteikts, ka regulas projekts par sniegšanas un saglabāšanas rīkojumiem tiks uzskatīts par *lex specialis*, varētu vēl vairāk precizēt to, ka arī 9. panta 4. punkts neskar minēto regulu.

III. Ziņošana saistībā ar aizdomām par noziedzīgu nodarījumu (21. panta 1. punkts)

Rezumējot – DPTA priekšlikuma 21. pantā ir noteikts, ka tiešsaistes platformai nekavējoties jāinformē attiecīgās tiesībsardzības vai tiesu iestādes par aizdomām, ka ir noticis, notiek vai varētu notikt smags noziedzīgs nodarījums, kas saistīts ar draudiem personu dzīvībai vai drošībai, un jāsniedz visa attiecīgā pieejamā informācija.

Šis noteikums arī rada bažas, proti, attiecībā uz tā darbības jomu. Ir uzdoti jautājumi par to, vai ir pamatots iemesls atbrīvot mazas un mikromēroga tiešsaistes platformas no pienākuma informēt kompetentās iestādes par smagiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas saistīti ar draudiem personu dzīvībai vai drošībai.

No otras puses, formulējums tikai norāda, ka iestādes būtu jāinformē "nekavējoties", nenorādot stingru termiņu attiecībā uz šo informācijas sniegšanas pienākumu.

Turklāt var uzskatīt par nepieciešamu precizēt, uz kuriem "smagiem nodarījumiem, kas saistīti ar draudiem personu dzīvībai vai drošībai" attiecas informēšanas pienākums (piemēram, ieviešot attiecīgo nodarījumu sarakstu vai sniedzot papildu piemērus apsvērumā).

IV. Jautājumi ministriem

Ņemot vērā iepriekš apspriestos jautājumus, ministri tiek aicināti no krimināltiesību viedokļa paust savu viedokli par šādiem jautājumiem.

- a) **Vai uzskatāt, ka DPTA priekšlikumā būtu jāveic uzlabojumi, lai kļiedētu bažas, kas konstatētas attiecībā uz 8. un 9. pantu un kas attiecas uz tiesiskuma jomu? Ja jā, kādi konkrēti aspekti būtu jāparedz?**
- b) **Vai attiecībā uz 21. pantu uzskatāt, ka ir būtiski precizēt darbības jomu un – DPTA priekšlikuma nolūkos – jo īpaši jēdzienus "smags noziedzīgs nodarījums, kas saistīts ar draudiem personu dzīvībai vai drošībai" un "nekavējoties"?**